

XX Trobada de Barcelona “Desmuntant el negoci de la guerra”

Del dia 29 de novembre a l'1 d'octubre d'any, va tenir lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), la XX Trobada de Barcelona. En el marc d'una sèrie de conferències, reuneix cada any diverses i diversos experts i activistes en temes de desarmament i pau, per tal d'aprofundir en tots aquells aspectes d'actualitat i generar un espai d'intercanvi d'idees i aportacions que facin visibles els problemes en aquest àmbit, i enforteixin totes aquelles iniciatives que treballin en la recerca i consolidació de la pau.

Aquest any, la XX Trobada va comptar amb la participació i assistència d'activistes de diverses nacionalitats. Es van centrar en dialogar al voltant del tema: "Desmuntant el negoci de la guerra". Abordant-lo com una anàlisi sobre com està conformat, les seves diferents tendències i les possibles alternatives i iniciatives de crítica i protesta.

A continuació, una breu síntesi del que s'ha exposat:

Dijous, 29 de setembre de 2011

Conferència inaugural de la XX Trobada de Barcelona 'Desmuntant el negoci de la guerra'

Frederico Mayor Zaragoza, President de la Fundació per una Cultura de Pau

“El repte actual que afronta la societat és passar d'una cultura de guerra a una altra de diàleg i pau. Si la solidaritat ciutadana augmenta, un altre món és possible”. Aquest fou el missatge d'optimisme que el president de la Fundació per una Cultura de Pau, Frederico Mayor Zaragoza, traslladà a la seva audiència en la inauguració de la XX Trobada de Barcelona.

En el seu discurs, l'ex-director general de la UNESCO lamentà les astronòmiques quantitats de diners que els Estats inverteixen en despesa militar. Fins i tot amb l'actual situació de crisi financera. “Es gasten 4.000 milions de dòlars diaris, mentre moltíssimes persones moren de desamparament i sol·litud. I no hi ha diners per eradicar la fam o la sida a Sud-àfrica. És inadmissible.”, afirmà al mateix temps que celebrava que la ministra de defensa espanyola, Carme Chacón, confessés que Espanya “estava comprant material bèl·lic que no necessitava amb diners que no tenia”. De la mateixa manera, destacà la necessitat de transformar l'economia especulativa contemporània en un model sostenible. “Per a aconseguir-ho, la participació popular es vital”.

Mayor Zaragoza assegurà que el gran problema del món és encara la guerra i el negoci planetari que genera. En aquest sentit, condemnà la poca fermesa dels líders polítics que al llarg de la història han estat incapaços de promoure de forma decidida la pau. “Quan conclou la Guerra Freda el senyor Reagan i la senyora Thatcher obviaren els valors de solidaritat i igualtat ciutadana.

Decidiren que era el moment dels mercats. Fou un dels episodis més tristos de la història". A més, el president de la Fundació Cultura de Paz alertà dels problemes socials que genera el sistema econòmic actual degut, entre altres factors, a la seva deslocalització productiva. "És una economia de guerra", precisà.

Quant a les víctimes mortals a causa dels darrers conflictes armats, senyalà que no es poden jerarquitzar en funció de la seva nacionalitat. Concretament, l'expert comparà els morts per l'atemptat del 11-S amb les víctimes de la guerra d'Iraq. "Hem de tenir en compte tant a uns com als altres. Ningú es més important que un altre", precisà.

La democràcia i les seves fragilitats actuals també foren objecte d'anàlisi de Mayor Zaragoza en la seva intervenció. "En les eleccions els polítics ens compten. Però la democràcia no és que ens comptin, sinó que ens tinguin en compte", assegurà, al mateix temps que destacà que els ciutadans no podem ser súbdits del sistema.

"Ens trobem en un moment en el que, per primer cop, es poden produir canvis molt importants", va afegir, reivindicant tres aspectes positius que poden fer que la ciutadania sigui més solidària: l'auge tecnològic que permet construir una democràcia més representativa, l'increment de la participació femenina en els discursos contra la guerra, i el torrent d'informació que dominen els joves, que els permet valorar el que tenen i conèixer les precarietats que existeixen en altres llocs. "Es tracta de construir ciutadans del món"

Finalment, Mayor Zaragoza destacà el paper que duen a terme institucions com Justícia i Pau o la Fundació per la Pau a l'hora d'intentar desarmar el negoci de la guerra. "Mai ens hem de desanimar. El deure suprem és seguir", encoratjà a l'audiència parafrasejant al poeta Pedro Salinas.

Divendres, 30 de setembre de 2011

"Què, qui i com treu beneficis de la guerra?"

Frida Berrigan, membre de la War Resisters League, (EUA)

Berrigan, activista per la pau, mostrà un seguit d'exemples que serveixen per mostrar l'activitat del moviment de pau en un país com els EUA, on sembla que l'úna cosa exportable sigui la guerra. Segons Frida: És fàcil per tots centrar-se únicament en el que és dolent per tal de realitzar l'anàlisi sobre qui treu beneficis de la guerra, però també hem de destacar tota aquella gent que lluita i fins i tot guanya en aquesta defensa, perquè malgrat els temps obscurs, els nord-americans resisteixen, s'organitzen i responen".

A tall d'exemple, va exposar els següents casos:

- La setmana passada es dugué a terme a Washington l'Air Force Association Meeting, una trobada dels representants de les empreses d'armament més potents dels EUA. Mentrestant, a l'entrada de l'hotel on s'hi reunien es trobava un grup de manifestants que s'hi establiren allà cada dia fins al final de la trobada, intentant entrar i parlar amb els empresaris malgrat que la policia els ho impedís.
- Podem parlar també de l'exemple de Nova York, al cor del capitalisme. On es van dur a terme una sèrie de protestes en contra de l'avarícia del sistema financer, les execucions bancàries i l'alt nivell d'atur vigent al país. Per ajudar a donar a conèixer el moviment es van sumar personatges famosos com Susan Sarandon o Michael Moore. Ens referim, per tant, a una clara mostra de la influència de les manifestacions d'Egipte, Grècia, Espanya, Londres i altres llocs del planeta. Alhora s'estan realitzant ocupacions del mateix caire a Boston o Denver, i s'elimina la idea col·lectiva que veia a uns joves com a despreocupats i es dona l'oportunitat a accions visibles i creatives.

- Hi hagué també una acció global en contra de les armes nuclears i la militarització de l'espai. Es tractà d'una setmana d'acció global que involucrà milers de persones arreu del món. Es demanava que tots els diners dedicats a la venda d'armes passin a formar part de la lluita per la pau.
- A Minneapolis, grups d'activistes van celebrar el 142 aniversari del naixement de Gandhi i van aprofitar la trobada per discutir el que passarà després d'aquesta celebració, planejant quines noves campanyes de pau han de dur a terme.

Frida continuà explicant que si ens endinsem en la part més cruenta comprovem que quan Obama parla de despesa militar només parla d'una part, una peça molt petita de l'entramat militar. De fet, l'actual pressupost de defensa dels EUA ascendeix als 550 bilions de dòlars, en part per continuar la guerra d'Iraq i d'Afganistan. També hi compta la despesa en armament nuclear on es calcula que l'any 2012 es gastaran 18 bilions de dòlars en recerca i desenvolupament (més del doble que l'any passat). I el més curiós és que aquestes inversions les dicta un president que signà fa més d'un any a Praga el pacte en defensa del desarmament nuclear.

Veiem com, malgrat la crisi, EUA no ha reduït el pressupost militar. Però curiosament la inversió en educació i sanitat sí que s'ha vist congelada. Però, qui rep aquests diners? Empreses com Lockheed Martin, Boeing, General Dynamics o Northrop Corporation es situen com les principals beneficiàries a més de molts altres grups. Però són aquests els que controlen el 60% dels contractes. Col·laboren entre ells i construeixen avions, vaixells, helicòpters, satèl·lits o míssils nuclears i imaginem constantment noves i sofisticades màquines cada dia. El seu benefici s'ha vist quadruplicat i ha passat dels 6 bilions l'any 2000 fins als 24 bilions el 2010. Tot aquest entramat es reflecteix en la posterior inversió d'aquestes corporacions en suport a les campanyes dels candidats al congrés dels EUA, i s'assegura d'aquesta manera el vot a favor dels seus interessos.

El missatge final de l'activista nord-americana es va centrar en la necessitat de continuar, “no ens hem de deixar impressionar per la grandària d'aquestes companyies, hem d'organitzar-nos de forma conjunta i trobar les seves debilitats.”

Lexis Rendón, activista i investigadora per la pau i els drets humans (Veneçuela)

Rendón va començar centrant-se en algunes de les conclusions de l'estudi realitzat pel Centre Delàs de Justícia i Pau sobre Amèrica Llatina, on es descobreix el paper dels EUA a aquesta regió i les seves intencions a través de diversos mètodes d'intervenció (Plan Puebla Panamà i Plan Colòmbia, entre d'altres).

En el cas de Veneçuela, s'han calculat pressupostos en despesa militar, però es desconeix tot un conjunt d'informació relacionada, per ser considerada secret d'Estat. Per tant, un primer punt és que les despeses són desconegudes. Es veu com el pressupost de defensa veneçolà es situa en el quart lloc per sota dels d'educació, interior i sanitat. Un pressupost que és 18 vegades més gran que, per exemple, el ministeri de la dona o 23 vegades més gran que el del ministeri dels pobles indígenes.

Lexis ens mostrà la comparació de la compravenda d'armes en els darrers 30 anys (des de 1980 fins al 2010) i realitzà les següents reflexions:

- Amèrica Llatina ha invertit 45.085 milions en compra d'armes.
- El país que més ha venut a Amèrica Llatina han estat els EUA amb 8.891 milions de dòlars.
- Si considerem la suma de les repúbliques de l'antiga URSS trobem que la Federació Russa i tots aquest països ha venut més armes a Amèrica Llatina que els EUA, amb 9.272 milions de dòlars.
- Els 5 primers països que han comprat armes als EUA han estat Colòmbia, Mèxic, Argentina, Veneçuela i Xile; mentre que els compradors de Rússia foren Cuba, Veneçuela, Perú, Nicaragua i Mèxic respectivament.

- Es destaca també el paper de Brasil com a primer exportador d'armes lleugeres (representa el 8% del mercat mundial). Un país que vol ser integrat en el Consell de Seguretat i que desenvolupa la seva pròpia indústria apostant pel creixement macroeconòmic.

Tot plegat ajuda a entendre les dues postures que hi ha actualment a Amèrica Llatina vers el militarisme:

1. Una visió tradicional, clàssica i que es veu representada en Colòmbia, Xile o Mèxic, països que es vinculen als EUA en la seva política militar.
2. Una visió com a conseqüència dels canvis de governs cap a règims progressistes, que han buscat noves formes d'enteniment sense suposar una reducció de la despesa en matèria militar i utilitzant l'antiimperialisme nord-americà com a excusa per seguir gastant en armes.

L'activista va realitzar una última reflexió i va alertar sobre el perill que pot suposar per Amèrica del Sud la implantació del pla IRSA, que agrupa una sèrie de projectes que permetran l'explotació i intercanvi de recursos energètics a més de la construcció de carreteres i vies aèries. Aquest pla és vist per Lexys com un instrument per crear noves formes de dominació. El projecte és una clara mostra de la intenció de fer aparèixer l'extractivisme com el pas posterior al liberalisme, provocant que, com sempre, els espoliats siguin els pobles, independentment de qui sigui el seu govern.

Rob Thomson, membre de la Campanya Ceasefire (Sud-àfrica)

Thomson es va centrar en la mostra dels beneficis il·legals de la guerra a l'Àfrica, explicant el cas inicial de Somàlia, on durant la guerra civil es van dur a terme vendes il·legals d'armes per part de soldats i ex-combatents. Igual que en els casos de la República Democràtica del Congo, Mali, Algèria, Moçambic o Burundi. Fent també esment al problema del contraban d'armes en els casos d'Algèria, Guinea Bissau o Camerun.

A més, durant la seva intervenció, va remarcar que països com Angola, Libèria o Sierra Leone es veuen afectats pel problema dels diamants de sang i que el cas de Sud-àfrica es veu durament afectat per la corrupció sorgida del mercat il·legal d'armes. El mateix país se situa com el major exportador d'armament del continent africà a causa que és un territori on la via militar està fortament arrelada en la concepció de la societat.

Aquests exemples ens ajuden a veure que l'Àfrica no és un simple bloc, sinó un lloc complex amb diferències interestatals que vénen de l'herència colonial, del pas de la Guerra Freda i amb característiques pròpies, el que provoca una major diversitat de casos.

Dissabte, 1 d'octubre de 2011

“ Fer front al negoci de la guerra: campanyes internacionals ”

Colin Archer, secretari general International Peace Bureau (Suïssa)

Archer va començar la seva intervenció explicant que el panorama econòmic actual ens ha donat l'oportunitat de visualitzar noves accions de protesta en contra de les retallades de l'Estat del benestar i fins i tot ha entrat a debat l'impost sobre el patrimoni, com a demostració que vivim nous temps. Però hi ha temes tabú. Per exemple, en el recent estudi del Banc Mundial sobre desenvolupament mundial (relació entre conflictes, seguretat i desenvolupament) no es llegeix ni una paraula que faci referència als diners gastats en armament en detriment del desenvolupament.

Esmentar que des del IPB (juntament amb l'Institute for Policy Studies de Wahington), s'ha creat un

projecte anomenat "Global Day of Action on Military Spending". Amb aquest projecte es vol fer visible aquest assumpte tant de forma local, com nacional i internacional, perquè tot i que s'entén l'enorme inversió militar a la guerra, es volen fer més campanyes que el treballin dins de la societat civil.

El Día d'acció Global Contra la Despesa Militar es centra en 3 temes bàsics:

- Despesa militar.
- Impacte de les armes en el desenvolupament de les comunitats pobres.
- Justificacions i doctrines cap a aquesta inversió militar.

Per fer més visible aquest problema podem recórrer a les dades. Sabem que la despesa militar anual dels governs ascendeix als 1.630 bilions de dòlars. Ressalta que només amb un 20% d'aquesta quantitat seria suficient per poder eradicar la pobresa mundial (329 bilions). Tot això ens fa preguntar-nos el perquè de l'increment en despesa militar per part dels governs fins i tot en època de crisi. La primera justificació dels governs europeus i nord-americans és la lluita contra el terrorisme, però el que realment es percep és la concepció de la força militar com a forma d'unió per part dels països, el que els dona prestigi.

D'altra banda, Archer va evidenciar que apareixen també noves raons de la militarització que deriven de la recerca de dominació i control, a més d'una competició pels recursos naturals que s'estan esgotant (les guerres del petroli a l'Iraq són un exemple). Relacionat amb aquesta temàtica, en la trobada que tindrà lloc el proper any a Rio de Janeiro (Cimera sobre Desenvolupament Sostenible, RIO +20) es parlarà de la pobresa, el medi ambient i el desenvolupament. L'objectiu dels i les pacifistes serà intentar introduir la qüestió militar a l'agenda d'aquesta trobada perquè es comenci a parlar, també en aquest àmbit, sobre la pau.

Wendela de Vries, membre de Stop Wapenhandel (Països Baixos)

Wendela de Vries, va ressaltar que habitualment centrem el debat a partir de la mercantilització de la guerra i les respostes de pau que es poden generar, mentre que el principal problema que trobem és que els propis governs bloquegen les nostres investigacions (com a exemple s'esmenta la investigació dels intermediaris que van participar en la venda d'armes químiques per part del govern holandès a Saddam Hussein). És evident que, a més de fer recerca sobre els tractats d'armes, es fa necessària una campanya que ajudi a difondre la informació aconseguida sobre aquests temes.

Dins d'aquest ideari neix l'ENAAT (sigles en anglès de Xarxa Europea contra el Comerç d'Armes), una xarxa de grups que comparteixen responsabilitats entre ells i realitzen treballs de difusió i lobby en els governs. Una bona combinació tant de recerca com de campanya, que forma un bloc compacte. Des de l'ENAAT s'han tret a la llum casos com el de l'actual Líbia on, per exemple, tots dos bàndols utilitzaven armament comprat a la mateixa companyia d'armes. És important parlar en veu alta de les relacions d'Europa amb Israel, ja que s'utilitza el coneixement de la indústria d'armes israeliana per millorar el seu propi arsenal.

Wendela finalitza la seva intervenció no sense abans ressaltar que Europa practica dues tendències: la primera, amb motivacions polítiques, intenta consolidar la defensa de la seva pròpia indústria armamentística per aconseguir formar un bloc fort, mentre que la segona, amb motivacions econòmiques, busca aproximar-se al nivell de la indústria nord-americana.

Javier Garate, membre de War Resisters International (WRI) (Regne Unit)

Garate va explicar com des del WRI (sigles en anglès d'Internacional de Resistents a la Guerra) es treballa per la promoció de la noviolència juntament amb la realització de contínues campanyes de conscienciació contra el negoci de la guerra. En el WRI es planegen accions no només com a rutina, sinó procurant que també hi hagi una campanya o estratègia darrere. La gent ha de saber per què surt al carrer a protestar.

El procés que se segueix és el següent: Primer s'identifica el problema per transmetre un missatge directe, senzill i simple. A continuació s'analitza el perquè de l'existència de tal problema i qui es beneficia del negoci de la guerra, a més d'identificar qui té el poder per canviar les coses. Després s'analitzen les debilitats i fortaleces per al grup al qual s'han d'adreçar les accions. Finalment es defineix la missió i s'aclareix fins on es vol arribar tot revisant les metes fixades. Tot això busca assolir una capacitat d'impacte per poder exposar les contradiccions en el negoci de les armes que puguin ser enteses per la ciutadania.

Seguint aquesta línia és oportú explicar les 3 formes de noviolència que es poden utilitzar:

1. Protesta-persuasió: En virtut de la qual s'aconsegueix unir a molta gent ja sigui amb manifestacions o cartes de petició, entre altres eines possibles. No obstant això es corre el risc que sigui obviada pel govern si no s'aconsegueix un mínim de participació. En aquest cas també és d'ajuda la utilització de l'humor i creativitat per arribar a un major nombre de persones.
2. No cooperació: Es tracta de buscar un boicot a tot el que es tingui a l'abast. Per exemple "puc decidir que un percentatge dels meus impostos no vagi al Ministeri de Defensa fent objecció a la despesa militar" ha explicat.
3. Intervenció: Seria el més perillós. Es tracta d'accions directes de bloqueig, com per exemple, quan s'entra en fàbriques militars amb l'objectiu de desarmar-les.

Garate va concloure la seva intervenció emfatitzant: "En definitiva, hem de saber combinar una preparació per a les nostres accions, unida a la capacitat per ser creatius i sorprendre".